

Додаток 1

до листа Національного агентства із
забезпечення якості вищої освіти

ВИСНОВОК

до проєкту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті»

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, розглянувши проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті» погоджує в разі врахування наступних зауважень та пропозицій:

1. Вважаємо, що законопроект потребує понятійно-термінологічного корегування, а саме визначення наступних термінів: «міждисциплінарні освітні програми», «міждисциплінарна предметна область», «опис міждисциплінарної предметної області», типи дипломів «подвійний», «спільний», «сфера очікуваного працевлаштування, «прискорений випуск», «фактичний строк навчання». Визначення зазначених термінів дозволить уникнути неоднозначного тлумачення цих норм учасниками освітнього процесу та полегшить подальше правозастосування.

2. Дискусійними є також окремі положення запропонованої редакції ст. 9¹ Закону України «Про вищу освіту».

У законопроекті пропонується викласти в новій редакції частину 1 вказаної статті, відповідно до якої: «Освітня програма повинна містити: назву освітньої програми, рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність або міждисциплінарну предметну область (за наявності), спеціалізацію (за наявності); цілі освітньої програми; тип освітньої програми (освітньо-професійна, освітньо-наукова, освітньо-творча) та її спрямування (академічна, прикладна), вид узгодженої спільної освітньої програми (міжнародна, національна) (за наявності), тип диплому (подвійний, спільний) (за наявності), назва закладу вищої освіти – партнера за узгодженою спільною освітньою програмою (за наявності); мову (мови) викладання, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та звичайні строки здобуття освіти за кожною з них; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; програмні компетентності та результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації (кваліфікацій), форму (форми) атестації здобувачів вищої освіти; перелік освітніх

компонентів, їх логічну послідовність; очікуване працевлаштування випускників. У разі, якщо передбачається присвоєння професійної кваліфікації, освітня програма має визначати процедуру її присвоєння відповідно до законодавства та/або професійних стандартів (за наявності)».

Проте така редакція нововведення є дещо неоднозначною, оскільки запропоновані різновиди спрямування освітньої програми такі як «академічна, прикладна» також не унормовані.

Додаткового уточнення потребує і запропонований у законопроекті вид узгодженої спільної освітньої програми (міжнародна, національна), а також потребує розмежування понять тип диплому (подвійний, спільний), що по суті не корелюється з частиною 8, статті 7 Закону України «Про вищу освіту», яка встановлює видавати спільний (подвійний) документ про вищу освіту за зразком, на що акцентовано увагу в пункті першому зауважень та введенню відповідної термінології.

Разом із тим, запропоновані зміни визначають однакові умови для всіх освітніх програм, хоча варто було б розглянути питання їх диференціювання та виокремити вимоги до структури освітньої програми.

3. Необхідно зазначити, що у попередніх висновках на проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку індивідуальних освітніх траєкторій та вдосконалення освітнього процесу у вищій освіті», було наголошено, що запропоноване доповнення частини третьої ст. 7 Закону України «Про вищу освіту» текстом «(одну з спеціальностей для міждисциплінарних освітніх програм та інформацію про міждисциплінарність програми, склад міждисциплінарної предметної області зазначається в додатку до диплома)» не є доцільним у запропонованій частині статті, оскільки вона дублює інформацію, яка вже міститься у документі про вищу освіту.

Перелік інформації, яка міститься в додатку до диплома, викладено в частині п'ятій ст. 7 Закону України «Про вищу освіту».

4. Запропонована редакція законопроекту пункт 14 частини 2 ст. 16 Закону України «Про вищу освіту», втрачає сенс і свою актуальність враховуючи ухвалення 02.05.2023 Верховною Радою України Закону України № 8095, яким внесено зміни до Закону України «Про вищу освіту», а саме доповнено ч. 1, ст. 25¹, що передбачає, систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, а також порядку і процедур здійснення постакредитаційного моніторингу закладів вищої освіти, що отримали інституційну акредитацію Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

5. Законопроектом передбачено доповнення підпунктом 13 пункт п'ятий Розділу XV Прикінцеві та перехідні положення Закону України «Про вищу освіту», згідно якого, Кабінету Міністрів України визначається, що «Безпека та оборона» є галуззю знань. Згідно частин 3-4 ст. 9 Закону України «Про вищу освіту», перелік галузей знань та спеціальностей розробляється на основі Міжнародної стандартної класифікації освіти і затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої

влади у сфері освіти і науки. Отже, визначення галузей знань не належить до повноважень Верховної Ради України.

Разом із тим, пропозиція визначити, що «Безпека та оборона» є галуззю знань, передбачає введення ще однієї галузі знань, попри те, що ідея розширювати кількість галузей протирічить намірам їх оптимізації та подальшому приведенню у відповідність до Міжнародної стандартної класифікації освіти.

6. Пропоновані новели законопроекту частини 1, пункту 29 статті 62 Закону України «Про вищу освіту» є недоцільними в частині збільшення або скорочення строку виконання освітньої програми порівняно із звичайним строком навчання за цією освітньою програмою з урахуванням вимог щодо вивчення її обов'язкових компонентів та освітньої політики закладу вищої освіти, зокрема через індивідуальну освітню траєкторію, а мають тільки відображати зміни строку виконання освітньої програми за цією ОП, де строк за ОП може бути тільки скорочено у відсотковому співвідношенні в межах змін часу ОП.

7. Враховуючи особливості формування та розміщення державного замовлення фінансування здобуття вищої освіти особами, які на конкурсних засадах отримали право на здобуття вищої освіти за державним (регіональним) замовленням, за кошти цільових пільгових державних кредитів для здобуття вищої освіти, здійснюється впродовж звичайного строку навчання за відповідною освітньою програмою, а в разі прискореного випуску окремих фахівців в умовах воєнного стану – впродовж фактичного строку навчання, встановленого законопроектом ч. 4. ст. 72 Закону України «Про вищу освіту», потребує запровадження визначеного Порядку «прискореного випуску» та введення відповідної термінології, а також врегулювання трактування поняття «фактичний строк навчання».

Варто підкреслити, що значна частина пропонованих положень у законопроекті більш притаманна рівню підзаконного нормативно-правового акту як за змістом, так і за формулюваннями і має відповідати загальній логіці реформ національної системи вищої освіти, а також вимогам до реалізації автономії ЗВО.